tur qꝫ neq̄q̄ꝫ in illa eterna beatitudine
tēptatōibus erudiēdi ſunt. in qua iaꝫ
temptatōnū laboribꝫ remunerāf. ſed
cū leuiathā iſte cuꝫ ſuo corpore repro
bis vicꝫ oibꝫ flāmis vltricibꝫ tradi-
tur. quibꝫ ſine fine cruciēf. quos ſcili-
cet cruciatus dum iuſti ꝯſpiciunt ī dei
laudibꝫ creſcūt. qꝫ ⁊ in ſe cernūt bonū
quo remunerati ſunt. ⁊ in illis ꝯſpi-
ciunt malū qđ euaſerūt ⁊ q̄ꝫuis ex viſi
one dñica eoꝝ gaudiū nō ſit quo cre-
ſcat tāto magis tñ auctori ſuo debito
res eſſe ſe ſenciunt. quāto ⁊ bonū cer-
nunt qđ iuſti remunerati percipiunt.
⁊ malum qđ miſericorditer adiuti vi
cerunt. ideo ſi vtilitati iuſtoꝝ ⁊ hic tem
ptatō leuiathā iſtius ⁊ illic dānatio
ꝓficit ſempiternus ſeruus eſt dum dei
laudibꝫ neſciens ſeruit. ⁊ illic eius pe-
na. ⁊ hic voluntas iniuſta. hec Greg.

Filius

Deſidero ſcire quare nōnūq̄ꝫ reli-
gioſi viri paciantf tepiditatem ⁊
quandā ignauiā in operibꝫ bonis et
in diuino cultu ⁊ amore dei. de quibꝫ
aliquam informatōꝫ habere a te pater
expoſco

Ca XII Pater R

Scire debes qđ
tepiditas ſeu deſidia mētis
ſiue corporis ſolet euenire tripliciter.
Primo ꝓpter negligenciam ꝓpriā. cū
remiſſe ſe hꝫ homo ī ſpūali exercicio
vel cū cor ſuū non cuſtodit a noxijs ⁊
ſupuacuis cogitatōibꝫ vel cuꝫ aliquis
nimis ſibi indulget de ꝯmodis corpo-
ralibꝫ vicꝫ de cibo de potu ſomno ⁊ ce
teris. que ꝑtinēt ad ꝯmodū corꝑis.
ꝓpter huiuſmodi enī negligencias in
currif tepiditas ⁊ ſterilitas mentis et
corporis que tepidū faciūt hominem.
in dilectōe dei ac ceteris opibꝫ bonis
Secūdo tepiditas ſiue deſidia ſolet e
uenire ꝑ īpugnatiōes dyabolicas. qđ
accidit qñ homo facit qđ in ſe eſt bo-
nis opibꝫ inſiſtendo. ⁊ tñ ꝑ ſubtilē tē-
ptatoris calliditatē efficif accidioſus
⁊ tepidus mēte ⁊ corpe ad exequēdū
opus bonū. ⁊ ad ea que ꝑtinent ad ſa
lutem. Tercio tepiditas ſolet euenire
ex diſpenſatōe aut permiſſione dei.
⁊ hoc ꝯtingit quando deus graciā ſuā
ſubtrahit homini ⁊ pauliſper dreliq̄t
vt ex hoc homo ī ꝓpriā īfirmitatē hūi
liter intuens ſuꝑ puritate cordis quā
prius ex dono gracie dei habuit ſe nō
extollat ⁊ poſt recuꝑatā graciā eādeꝫ
poſtmodū cū maiore diligēcia ī ſeſtu
deat conſeruare. De quo Daniel ab.
in collatōe patrū ſic ait. Tripꝑtita no-
bis a maioribus racio ſub ſterilitate
mētis eſt tradita. aut enī de negligen-
cia noſtra. aut impugnatiōe dyaboli.
aut de diſpenſatōe dñi ac ꝓbatiōe no-
ſtra deſcendit Et de negligēcia quidē
cuꝫ vicio noſtro tꝑe ꝓcedēte incircū
ſpecte noſmetipſos ⁊ remiſſius exhi-
bentes. ⁊ ꝑ ignauiaꝫ dſidiā noxijs co
gitatōibꝫ paſci terrā cordis noſtri. ſpi
nas ⁊ tribulos facimus germinare. q̄
bus ī ea pullulantibꝫ ꝯſequēter effici
mur ſteriles ab omī ſpūali fructu ⁊ cō
templacōe ieiunij. De īpugnatōe vo
dyaboli cū eciā bonis nōnūq̄ꝫ ſtudijs
dediti callida ſubtilitate mēteꝫ aduer
ſario penetrāte vł ignorātes optimis
intentōibꝫ abſtrahimᷓ vł īuiti. diſpen
ſatōis aūt ac ꝓbaciōis dñi duplex eſt
cauſa. pria vt pauliſper a dño derelic
ti ⁊ mentis noſtre īfirmitatē hūiliter
intuētes ſuꝑ ꝓcedētē puritatē cordis
que nobis eſt illius viſitatiōe donata
nullatenus extollamur. ꝓbātesq̄ꝫ nos
ab eodē derelictos gemitibꝫ noſtris ⁊
induſtria illū leticie ac puritatis ſtatū
recuꝑare nō poſſe intelligamᷓ. ⁊ ꝓte-
ritam cordis alacritatē nō noſtro ſtu-
dio. ſed illius nobis dignatiōe colla

tam ⁊ preſentem de ipſius rurſuꝫ gra-
cia ⁊ illuminatōe eſſe poſcendā. ¶ Se-
cunda vero ꝓbatōis eſt cauſa. vt per-
ſeuerancia noſtra vel mentis ꝯſtancia
et deſideriū ꝯprobet̄ ⁊ q̄ intētōe cor-
dis vel oracōnū inſtancia deferentem
nos viſitatōꝫ ſpiritus req̄ramus māi-
feſtetur in nobis. ac ꝑiter ꝯgnoſcen-
tes. q̄ꝫto labore amiſſum iſtud ſpiritu
ale gaudiū ⁊ puritatis leticia ꝯquira-
tur ſollicitus. inuentā cuſtodire ac te-
nere attencius ſtudeamus. quēadmo
dum etem̄ negligencius cuſtodiri ſo-
let. quicquid credit̄ facile poſſe recu-
perari. hec Daniel ab. ¶ Et no
tandū ꝙ ſunt religioſi aliqui qui tem-
ptant̄ ex difficultate bn̄ oꝑandi. hn̄t
nāqꝫ aliquā bonā voluntatē. ſed non
fortem. nā quidē horror terret eos cuꝫ
cogitant de ꝓfectu ſpūali quaſi dicāt
apud ſe. bona eſſet victoria. ſed dura
ē pugna. dulce premiū. ſꝫ labor merē
di grauis. ſic exploratores miſſi ī ter
ram ꝓmiſſiōis reuerſi ꝯmēdabāt vber
tatem terre oſtenſis fructibꝫ eius. ſed
terruerunt pp̄lm ꝓ difficultate expug
natōis hoſtiū ⁊ ꝓceritate inhabitātiū
ita religioſi quidē explorātes terram
ꝑ ſcripturas q̄ magna gaudia celi pre
dicant. ſed pugnas tēptatōnū ⁊ labo-
res ſpūaliū exercitioꝝ. ita exhorrēt. ꝙ
pocius in deſerto mori volunt q̄ꝫ intro
duci ī terrā ꝓmiſſōis. hoc ē magis vo
lūt quodā torpore ī quodā mediocri
ſtatu remanere inter ſecularē vitam ⁊
ſpūalē quaſi iter egiptū ⁊ terrā ꝓmiſ-
ſionis in deſerto aride ꝯuerſaciōis. q̄ꝫ
ꝑ laborē ⁊ terribiles pugnas ꝑuenire
ad graciam ꝑfectōis. Gigantes eciā
terre mirant̄ ⁊ timent cū magnoꝝ fac
toꝝ virtutes ꝯſiderant ⁊ de ꝓpria puri
tate diffidentes. illoꝝ ꝑfectōꝫ attige-
re nō humilitate ſed pauidi deſperāt
¶ Vn̄ eciaꝫ tam pauci ad ꝑfectiōꝫ
ꝑueniūt q2 illi ſoli ꝑfecti ſunt iter re
ligioſos q̄ in pugna tēptatōis ⁊ exer-
cicio virtutis infatigabiliter ꝯſtātes
fuerint pugnando ꝯtra tēptatiōes et
reſiſtendo malis vſqꝫ in finē. Miſeri
cors eciam deus quo difficilius q̄s in
tēptatōis pugna certauerit eo maio-
ris ꝑfectōis ei graciam in pn̄ti tri-
buet. ⁊ maioris glorie ī futuro vn̄ qui
libet religioſus ſtudere debet. vt ꝓfici-
at ⁊ non deficiat in vita virtuoſa. ⁊ re
ligioſa ne ꝯtingat eū cadere a ſtatu vir-
tutū ⁊ bonoꝝ oꝑum. nam paulati ſuc
creſcentibꝫ vicijs ex negligencia ⁊ im
pugnatōe dyaboli expellit̄ mens a ſta
tu virtutis. De hoc theodorus ab. in
collatōe patꝝ ſic ait. Lapſus quiſpiaꝫ
neq̄q̄ꝫ ſubitanea ruina credendus eſt.
ſed per longā mentis incuriam pau-
latim virtute animi decidēte ⁊ ꝑ hoc
ſenſim vicijs decreſcētibꝫ caſu miſera
bili ꝯcidiſſe. an̄ ꝯtritōꝫ eīm precedit in
curia. ⁊ ante ruinam mala cogitatio.
quemadmodū domus nūq̄ꝫ ſubitaneo
ad ruinā ꝓcūbit īpulſu. niſi lōga hba-
bitanciū deſidia ſtillicidijs primū ꝑ-
uiſſimis penetrātibꝫ corrupta ſenſiꝫ
fuerint monumēta tectoꝝ. quibꝫ per
vetuſtaꝫ negligēciaꝫ ⁊ maiorē modū
pate factis atqꝫ collapſis riuatiꝫ. poſt
hec īfluit pluuiaꝝ ymbriūqꝫ tēpeſtas
Qd̄ anime euenire ſpūaliter ſalomon
ita deſignat. Stillicidia inquit eiciūt
hominē in die hyemali de domo ſua.
Eleganter ergo mentis īcuriaꝫ domo
ꝯꝑauit. tectoqꝫ neglecto ꝑ quam prio
quidē velut minutiſſima q̄dam pene
trant ad aīaꝫ ſtillicidia paſſionū. que
ſi velut ꝑua ⁊ leuia negligit. corrum-
pit tigna virtutū ⁊ poſt hec īfluunt ym-
bre latiſſime vicioꝝ. ꝑ quē in hyema-
li die ideſt in tꝑe tēptatōis ingruente
tēptatōe dyaboli expellit̄ mens de ha
bitatōe virtutū. in q̄ ſcꝫ aliq̄n circūſpe-

ctam diligenciam retinēs velut ī do-
mo ꝓprie poſſeſſionis requieuerat. hec
Theodorus. V. Unde omīps deus
cū cernit monachum ac religioſū cir
ca ſalutē anime ſue eē negligentē aut
in exercitatiōe virtutū torpentem. p-
mittit eum incidere in temptationes
ne ꝑ ocioſitatē ⁊ talē negligēciam ad
deteriora declinet. Facit aūt hoc de-
us diligentibꝫ eū vt illos magis cau-
tos reddat in his q̄ ꝑtinēt ad ſalutē.
De hoc yſaac Abbas ſirie ſic dicit.
Monachus qui nō ſeruit deo iuxta be
neplacitū eius nec ſtudioſe laborat ꝓ
ſalute aīe eius ſed erga vtutū acqui
ſitōz ſe hz negligenter ꝑmittit vtiqꝫ
a deo in tēptatōes incidere ne ꝑ nimi
am ocioſitatē ſuā ad deteriora decliet
ob hoc eīm ꝓicit dn̄s tēptatōes ſuꝑ pi
gros ⁊ negligentes vt in ipis ⁊ non ī
vanitatibꝫ meditent̄. facit aūt hoc de
us diligentibꝫ eum. vt caſtiget eos. ⁊
faciat ſapiētes. ⁊ ipos ſuaꝫ doceat vo
luntatē. quos qn̄ ad eū orant cici⁹ nō
exaudit quouſqꝫ feſſi ſint ⁊ ſciant pro
certo. ꝙ hec ſibi ex ſua negligētia ꝯti
gūt hec Yſaac ab. X Cōſideran
dū quoqꝫ ē. ꝙ q̄dā ſunt valde ꝑplexe
⁊ ſubtiles tēptatōes malignoꝝ ſpiri-
tuuꝫ. quas eciā ꝑfecti viri vix ꝯphen
dere ⁊ intelligere poſſunt. De qbꝫ Jo
han. ab. montis ſinai ſic ait. Multuꝫ
difficulter ꝯprehenſibilis eſt maligno
rum ſpūum malignitas in hoc. quō de
liciātes ⁊ ſaturati pleruͣqꝫ vigilanci⁹
vigilamus. ieiunantes autē miſeria
qꝫ affecti aut debilitati ſomno miſerā
de ſubmergim̄ tacētes ⁊ remote degē
tes induram̄. ⁊ cū ſocietate ꝯpūgim̄
fameſcētes. ⁊ extenuati abſtinētia in
ſomnis temptam̄ ⁊ repleti ſine tēpta-
tōe manemus īdigencia ⁊ penuria ob
ſcuri ⁊ aridi ac īdeuoti afficim̄. ī potati
one ꝟo vini hylares deuoti ⁊ faciles

ad cōpunctionē. ad iſta qui pōt ī dn̄o
illuminet eos qui ſine lumine ſunt.
Nos eīm in his ſine lumine ſum⁹. Ve-
runtamē hoc dici⁹. ꝙ hec tl̄is cōmuta-
tio ⁊ viciſſitudo nō ip̄ ex demonibus fit
ſed eſt qn̄qꝫ ex ꝯplexiōe ⁊ natura. De
grauibꝫ iſtis ad diſcernēdū caſibꝫ ſin
cere ⁊ humiliter deū deꝑcemur. Ple
rumqꝫ vero ⁊ diuina diſpenſatio ī con
trarijs ſua nos benignitate vt ingratos
ꝓueniēs vult viſitare ⁊ a nobis ꝑ om-
nia elationē ⁊ ꝓpriā reputatōꝫ exclu-
dit ⁊ remouet. hec Johan. ab. A
Sed ⁊ hoc notanduꝫ. ꝙ ſunt diuerſa
ꝑcuſſionū genera per que deus ſolet
punire nōnullos in hac vita. De hoc ī
quadā ſūma ſic dr̄. quīqꝫ ex cauſis de-
us punit aliquos in hac vita. Et notā
tur ī his vſibꝫ Eſt qui torquet̄ ne fa-
ſtus ei dn̄et̄. vt Paulus cui datus eſt
āgel⁹ ſathane ne magnitudo reuelatō
nū eū extolleret Eſt q torq̄t̄ vt puri⁹
iā ꝓbetur vl̄ ſic vt ei meritū cumulet̄
vt Job ⁊ Thobias ⁊ mlr̄i alij. Eſt qui
torq̄t̄ deus vt ſic glorificet̄ vt cec⁹ na
t⁹. De quo dn̄s ait. Nec hic peccauit
nec parētes eius ſed vt māifeſtentur
opa dei ī illo. Eſt q torq̄t̄ vt perpetuo
crucieī vt zodomite Herodes dathā
⁊ Abyrō Eſt q torquet̄ vt crimē puri
ficet̄ vt Maria ſoror Moyſi ⁊ quotti
die mlr̄i criſtiāi quos dn̄s flagellat vt
ꝯuertāt̄ De hoc eciā hēt̄ ī ꝓlogo ſu
ꝑ Job vbi brūs gre. ſic dr̄. Notādū ꝙ
percuſſionum diuerſa ſunt genera.
Alia nāqꝫ eſt percuſſio. qua peccator
percutitur. vt abſqꝫ retractōe puniat̄
ſicut periture iudee dicit̄. Plaga ini
mici percuſſi te caſtigacione crudeli
Aliqn̄ peccator ꝑcutit̄. vt corigat̄ vn̄
ī euā. Ecce ſan⁹ factus es iā noli pec
care. ne tibi aliq̄d deterius cōtingat.
verba enim ſaluatoris indicant quia
peccata ꝓcedētia vl̄ doloris exigebāt

Aliqñ aliquis nõ ꝑ pterita culpa dilu
enda ſed ꝑ futura vitanda ꝑcutit. qḋ
apte Paulus de ſeipõ teſtat dicens.
Ne magnitudo reuelacionũ extollat
me. datus eſt mihi ſtimulus carnis ã
gelus ſathane. Qui eñ nõ ait qꝛ extu
lit ſʒ ne extollat apte ĩdicat ꝙ. a ꝑcuſ
ſione illa ne eueniat ꝯpeſcit. non eñ q̃
euenit culpa purgatur. Nonnũq̝ vo
quiſq̝ nec ꝑ pterita nec ꝑ futura ini-
quitate ꝑcutit. ſed vt ſola diuina vir-
tutis potencia monſtret. vt dicit dñs
de ceco nato. neq̝ hic peccauit ꝛc.
In qua manifeſtatõe quid agit. niſi vt
ex flagello meritoꝝ vt9 augeat. Et cũ
nulla iniquitas pterita tergit. magne
paciẽtie fortitudo generet. hec greg.
B Sed ꝑ quẽcũq̝ moduʒ religio-
ſus tribulet vel flagellet ſiue ꝑ tempta
tiones aut alias qualeſcũq̝ tribulatõ
nes ñ dʒ ſperare aut deficere ſed paci
enter ꝛ cũ humilitate ſuſtinere manũ
ꝛ flagella dñi qꝛ nequaq̝ derelinquit
timentes ꝛ ſperãtes in ſe. ſed liberabit
a temptatõe ꝛ poſt tribulatõʒ gaudiũ
et exultatiõʒ cordi infundet. De hoc
Sara in libro Thobie ſic dicit. Bene
dictũ eſt nomẽ tuũ deus patrũ noſtro
rum qui cũ iratus fueris miſericordi-
am facis ꝛ in tpe tribulatõis peccata
dimittis hiis qui inuocant te. Hoc au
tem ꝑ certo habet omnis qui colit te.
qꝛ vita eius ſi in ꝓbatõe fuerit corona
bit ſi autẽ ĩ tribulatõe fuerit liberabi-
tur. ꝛ ſi in correptõe fuerit ad miſeri-
cordiã tuam venire licebit. nõ eñ dele
ctaris in ꝑditõibꝫ noſtris. qꝛ poſt tem
peſtatẽ trãquillum facis ꝛ poſt lacri
mationem ꝛ fletum exultatõʒ ĩfundis
hec illa ſara. Omnipotens eciaʒ deus
eos quos diligit diuerſis caſtigationi
bus affligi permittit. ꝛ ideo hoc facit
ne mens eoꝝ dum in rebus trãſitoriis
ꝛ in vanitatibꝫ ſeculi pluſq̝ debet dele
ctatur ab amore ꝯditoris ſe diuidat ꝛ
idcirco ꝑ aduerſa temptatur. vt fugi
ens ad auxilium ſui creatoris ꝛ ſenti
ens ab ipſo adiutorium ꝛ conſolatio
nem in ſuis temptatõibꝫ ꝛ tribulatio
nibus eo feruencius eum diligant. et
ſuum affectum frequẽcius in eum di
rigant. a quo tot beneficia ſe ſentiunt
eſſe conſecutos. Filius

Scire eciam deſiderantet cupio.
quomodo ſe homo habere debeat
in proſperis ꝛ in aduerſis. ne contin
gat eum cadere in lapſum peccati

Capitulum XIII Pater

Hoc ſcire debes
ꝙ xpi fideles ac maxime reli
gioſi in vno ſtatu ꝑmanere nõ poſſunt
aut enim conſolantur ꝑ proſpera ſiue
ſint ſpũalia ſiue temporalia. aut tribu
lantur ꝑ aduerſa. hoc eſt ꝑ vicioꝝ tẽ-
ptamẽta vel diuerſaꝝ paſſionuʒ flagel
la ſed quilibet timens deum debet eſſe
quaſi ambidexter. vt in ꝓſperis euen
tibus ſiue ſint ſpũales ſiue tẽpales te
neat humilitatem. ꝛ in aduerſis qui
buſcunq̝ habeat pacienciaʒ. vt ꝑ pro
ſpera non trahatur ad noxiam volũta
tem ac voluptatem nec per aduerſa du
catur in deſperationeʒ. De talibꝫ reli
gioſis ꝛ ambidextris. Theodorus ab
bas. in collatõe patruʒ ſic dicit. Iſti
ſunt qui figuraliter in ſcripturis ſanc
tis ambidextri vocãtur. vt ille Aioth
in libro iudicum deſcribitur fuiſſe. qꝛ
vtraq̝ manu vtebatur pro dextra quã
virtutem ita poterimus nos quoq̝ in
tellectualiter poſſidere. ſi ea que pro
ſpera ſunt dextraq̝ cenſentur. ꝛ ea q̃
aduerſa ſunt ſiniſtra dicãtur bono re-
toq̝ vſu ad prẽ fecerĩ9 dextrã ꝑuenire
vt q̃cũq̝ fuerit illata fiãt nobis arma
iuſticie. Duab9 namq̝ ꝑtibꝫ et vita